

Datum: 16 juli 2025

Kenmerk: ADV-25-02256

Telefoon: 071-5239090

E-mail: ambtelijksecretariaat@hollandrijnland.nl

Onderwerp: Input gemeenteraadsverkiezingen vanuit Regio Holland Rijnland – verzoek deze te verspreiden onder politieke partijen

Geachte griffie,

Op 18 maart 2026 gaat de kiezer naar de stembus voor de gemeenteraadsverkiezingen. Het is een moment om invloed uit te oefenen op de koers van uw gemeente, en op de keuzes die we als Regio Holland Rijnland samen maken als 13 gemeenten.

Daarom heeft Regio Holland Rijnland input opgesteld voor het regionale gesprek over de volgende bestuursperiode. Deze input vindt u in de bijlage.

Wij verzoeken u vriendelijk om deze input door te sturen naar de politieke partijen in uw gemeente. Wij hebben deze documenten ter informatie gestuurd naar de directie van uw gemeente.

Wij wensen u alle succes met het begeleiden van de fracties bij de aanstaande verkiezingen. Graag stemmen wij met u af hoe en wanneer Regio Holland Rijnland een bijdrage kan leveren aan het inwerkprogramma van de nieuwe gemeenteraad.

Hoogachtend,

Marlies van den Hende
Secretaris – directeur ad interim
Regio Holland Rijnland

Handreiking
gemeenteraadsverkiezingen 2026

Regio Holland Rijnland

Geachte politieke partijen in Regio Holland Rijnland,

Op 18 maart van 2026 gaat de kiezer naar de stembus voor de gemeenteraadsverkiezingen. Het is een moment om invloed uit te oefenen op de koers van uw gemeente, en op de keuzes die we als Regio Holland Rijnland samen maken, als 13 gemeenten.

We willen onze regio verder brengen met woningbouw, economische ontwikkeling, natuur, de energietransitie en betere, duurzamere mobiliteit. Onze ruimte daarvoor is schaars; onze keuzes moeten uiteindelijk samen op één kaart passen. Daarvoor zijn heldere afwegingen nodig. Daarnaast hebben we op het gebied van onderwijs een grote verantwoordelijkheid om kinderen en jongeren te ondersteunen bij het pakken van kansen. Onze regio heeft volksvertegenwoordigers nodig die in verbinding staan met onze inwoners, en die met elkaar over de gemeentegrenzen heen kijken om verstandige keuzes te maken voor de toekomst. Als ambtelijke organisatie helpen we daar graag bij. We hebben voor u een aantal documenten opgesteld met input voor het gesprek over de komende bestuursperiode:

Voor uw gemeente hebben we een overzicht van één A4 gemaakt van de belangrijkste werkzaamheden, thema's en projecten die wij gezamenlijk met u oppakken: **'Aan de slag met Regio Holland Rijnland'**. De ambtelijke regiocoördinator van uw gemeente is hierbij betrokken. Voor zeven regionale thema's geven we u een overzicht van de belangrijkste dilemma's, feiten & cijfers, trends & ontwikkelingen. Dit zijn: **Bereikbaar en verbonden, Duurzaam en energiezeker, Economisch sterk en innovatief, Groen en klimaatbestendig, Onderwijs, Ruimte en Wonen.**

We geven u deze handreiking op een politiek neutrale manier, zonder zelf koers te bepalen: dat is aan u als politieke partijen. Deze input voor de gemeenteraadsverkiezingen is een hulpmiddel om richting te geven aan het gesprek over de toekomst van Regio Holland Rijnland. De stukken zijn een ambtelijk product en zijn ter kennisname gedeeld met het Dagelijks Bestuur.

Namens het Management Team van Regio Holland Rijnland wil ik alle politieke partijen veel succes wensen in de aanloop naar de gemeenteraadsverkiezingen.

Hoogachtend,

Marlies van den Hende

Secretaris – directeur ad interim
Regio Holland Rijnland

Inhoud

Aan de slag met Regio Holland Rijnland: Gemeente Hillegom	4
▶ Bereikbaar en verbonden	5
▶ Duurzaam en energiezeker	9
▶ Economisch sterk en innovatief	14
▶ Groen en klimaatbestendig	18
▶ Onderwijs	22
▶ Ruimte	25
▶ Wonen	29

Aan de slag met Regio Holland Rijnland

In dertien gemeenten slaan we de handen ineen en brengen we de regio verder. We werken aan beleid dat bijdraagt aan een toekomstbestendige inrichting van onze regio.

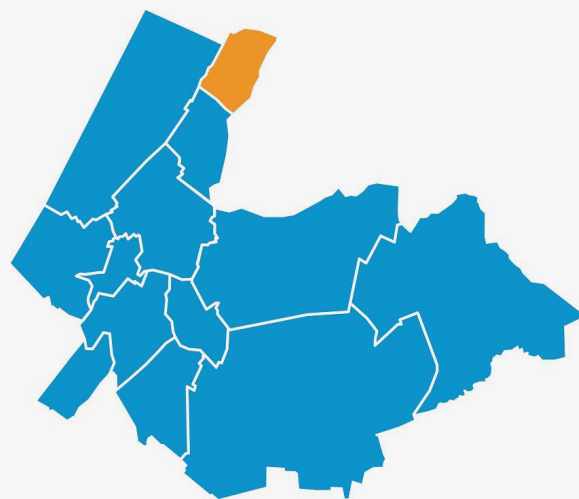
Met onze Regionale Investeringsagenda brengen we veertien grote projecten steeds een stap verder: van idee, naar onderzoek, naar ontwikkeling, tot uiteindelijk investering. Ook beheren we een Regionaal Fonds dat projecten ondersteunt. We roepen gemeenten op om projecten aan te dragen voor dit Regionaal Fonds.

Voor meer informatie,
zie Regionaal Fonds
2025-2027 Holland Rijnland

Verder zijn we verantwoordelijk voor uitvoerende taken. Het Regionaal Bureau Leerrecht zet zich in om schooluitval te voorkomen en jongeren te begeleiden naar een zelfstandige toekomst. We beheren het contract voor de Regiotaxi, een aanvulling op het bestaande openbaar vervoer. En we ondersteunen de urgentiecommissie die woningzoekenden in moeilijke omstandigheden voorrang kan verlenen bij het toekennen van een sociale huurwoning.

Gemeente Hillegom

Regiodeal Sierteelt

Doorfietsroutes, met name
Noordwijk-Schiphol
(De Zilk-Beinsdorp)

Mobiliteitsaanpak Noordelijke
Duin- en Bollenstreek

Zuidelijke ontsluiting Duin-
en Bollenstreek (ruimtelijke
mobiliteitsstudie N206)

Warmtenet

Benutten en versterken
landschappelijke kwaliteiten

Energietransitie en aanpak
netcongestie

Bereikbaar en verbonden

Dit doet Regio Holland Rijnland

We geven het duurzame mobiliteitsnetwerk van de toekomst vorm. We verbeteren de verbinding tussen stad en platteland. We zetten in op meer en beter openbaar vervoer, fietsverbindingen en deelmobiliteit. Ook versterken we autoverbindingen waar nodig, om de huidige verkeersproblemen en de vraag naar (betere) bereikbaarheid bij woningbouwplannen aan te pakken. We zorgen voor een hoogstaande Regiotaxi door stevig contractbeheer met vervoerder(s).

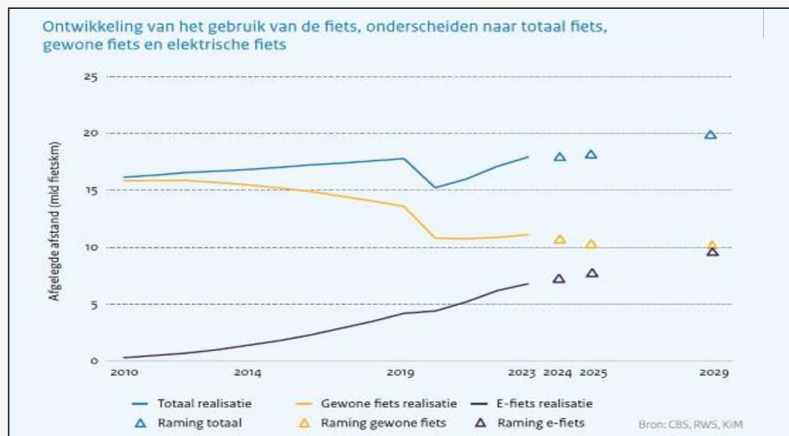
Dilemma's

- ▶ Legt u voor verkeersveiligheid het accent op educatie, een veilige inrichting van de wegen, of op handhaving?
- ▶ We stellen steeds meer eisen aan de aanbieders van openbaar vervoer. In hoeverre en in welke mate wilt u meer sturing op het product openbaar vervoer?
- ▶ Hoe vindt u dat de verhouding moet zijn tussen investeringen in lopen, fietsen, openbaar vervoer, deelmobiliteit en de auto?
- ▶ Hoe ziet u de rol van de auto ten opzichte van de woningbouwplannen? Een lagere parkeernorm vraagt om meer openbaar vervoer, deelmobiliteit en doorfietsroutes.
- ▶ Hoe wilt u de verdere verduurzaming van het vervoer in uw gemeente vormgeven?
- ▶ Het openbaar vervoer verschaalt, met name in de bestaande stadswijken en op het platteland. Hoe wilt u ervoor zorgen dat zowel de steden als het landelijk gebied bereikbaar en betaalbaar blijven met het openbaar vervoer?

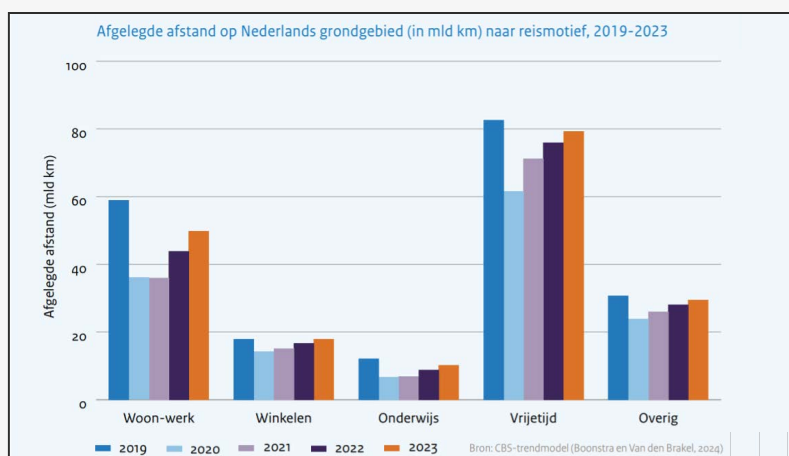
Bereikbaar en verbonden

Feiten en cijfers

- ▶ Het fietsgebruik in Nederland neemt toe, vooral door de elektrische fiets.

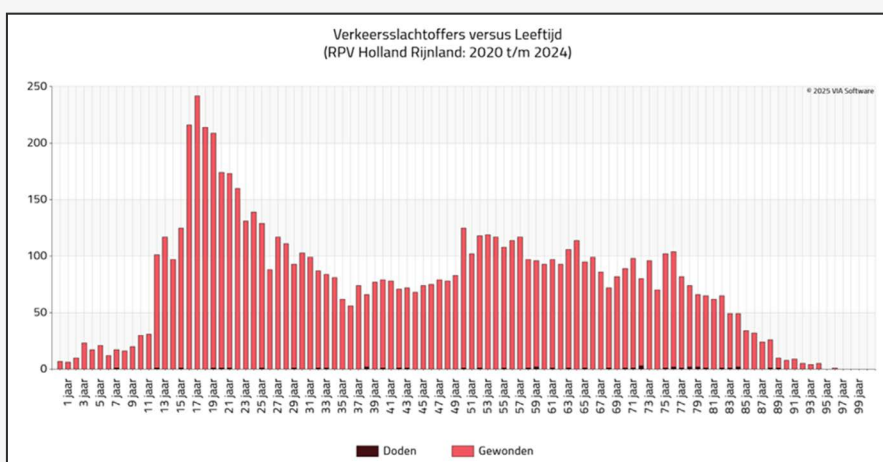
- ▶ Regio's Holland Rijnland en Midden-Holland reden in 2018-2019 814 miljoen kilometer met de fiets, tegen 136 miljoen kilometer met het openbaar vervoer.
- ▶ Investeren in doorfietsroutes leidt tot meer fietsers en minder autorijders.
- ▶ Het totale aantal afgelegde kilometers voor alle vervoerssoorten in Nederland neemt toe, zowel voor privé als zakelijk gebruik.

Bereikbaar en verbonden

Feiten en cijfers

- ▶ Holland Rijnland coördineert de subsidie van de provincie Zuid-Holland voor onderwijs over en gedragsbeïnvloeding voor verkeersveiligheid.
- ▶ Tussen 2020 en 2024 vielen in Regio Holland Rijnland 5.881 verkeersslachtoffers. Velen van hen zijn jong, met een piek rond de 17 jaar.

- ▶ De Regiotaxi kent een goede klanttevredenheid. Dagelijks belt onderzoeksbureau Moventem 10 reizigers die de dag ervoor van de Regiotaxi gebruik hebben gemaakt. We blijven werken aan het verder verbeteren van de stiptheid van de Regiotaxi.

Bereikbaar en verbonden

Trends en ontwikkelingen

- ▶ Het STOMP-principe is een trend voor vervoersbeleid. Dat betekent: de meeste prioriteit gaat naar stappen (lopen), dan trappen (fietsen), dan openbaar vervoer, dan mobility as a service (deelmobiliteit) en daarna de privéauto.
- ▶ Door de opening van de Corbulotunnel is het autoverkeer zich gaan verplaatsen. De N11 is drukker geworden.
- ▶ Het aanbod van openbaar vervoer wordt afgeschaald. Dat leidt tot lastige keuzes in het voortzetten van het huidige aanbod.

Duurzaam en energiezeker

Dit doet Regio Holland Rijnland

Regio Holland Rijnland werkt aan een robuuste energie-infrastructuur. Zo maken we de bouw van de geplande 30.500 woningen in onze regio mogelijk. Essentieel zijn energiebesparing en lokale opwek van stroom en warmte. We pakken netcongestie aan. Onze inzet is gericht op een eerlijke, betaalbare, betrouwbare en duurzame energievoorziening. Zo maken we de verdere economische ontwikkeling van de regio duurzaam mogelijk.

Dilemma's

► Energiesysteem

- Hoe prioriteert u fysieke ruimte voor het energiesysteem, inclusief opwek van hernieuwbare energie (onderstations voor elektriciteit en warmte) ten opzichte van andere voorzieningen?
- Hoe prioriteert u de ruimte op het elektriciteitsnet? Welke maatschappelijke opgaven zouden volgens u voorrang moeten krijgen?
- Hoe prioriteert u de inzet op alternatieven voor elektrificatie, zoals warmtenetten?

► Warmte

- Woningen en voorzieningen hebben duurzame warmte nodig. Hier is een keuze nodig per gebouw of per wijk: gaan we voor individuele oplossingen, of voor collectieve? Individuele oplossingen leggen grote druk op het elektriciteitsnet; collectieve oplossingen vragen om schaalgrootte voor financierbaarheid. Op welke schaal wilt u samenwerken aan het ontwikkelen van het warmtesysteem?

► Opwek

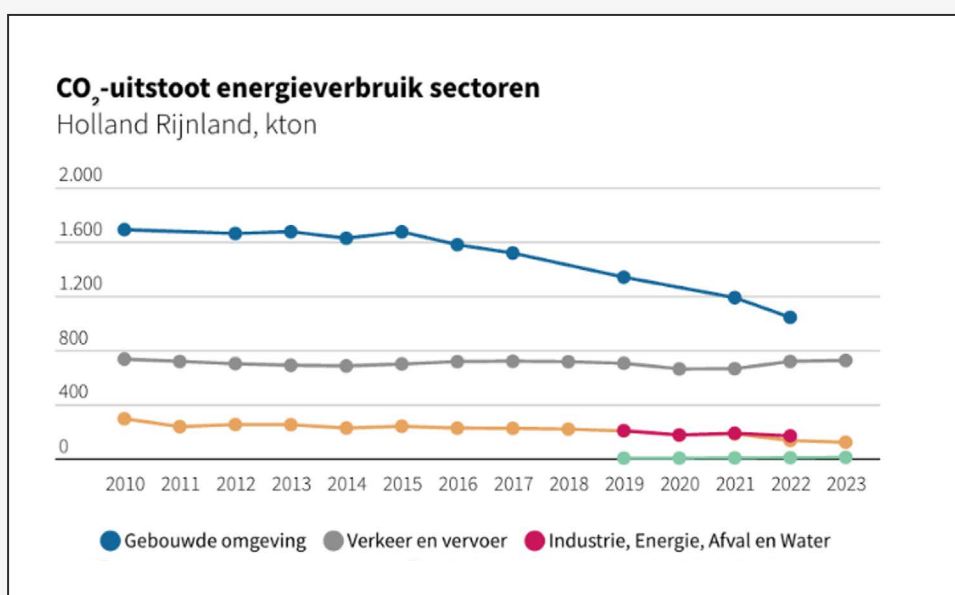
- Hoe wilt u voldoende lokale betrokkenheid en eigenaarschap van duurzame opwek projecten borgen?

Duurzaam en energiezeker

Feiten en cijfers

► Toekomstbestendig energiesysteem

- De CO₂-uitstoot van woningen en diensten daalt regionaal hard (-38%). Mobiliteit (-1%) blijft achter. De uitstoot van industrie en landbouw is gedaald met respectievelijk 18% en 60%.

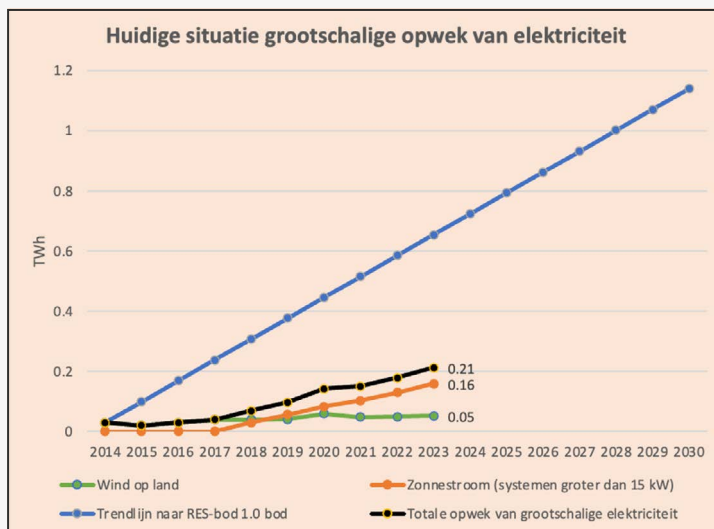
- Het totale huidige energiegebruik is 8,6 terawattuur per jaar. Er is 1,5 terawattuur per jaar bespaard sinds 2014. Dat is gelijk aan ruim 80 grote windturbines.
- Er is netcongestie voor grootverbruikaansluitingen, wat effect heeft op toekomstige gemeentelijke plannen. Voor energieproductie is geen regionale netcongestie.

Duurzaam en energiezeker

Feiten en cijfers

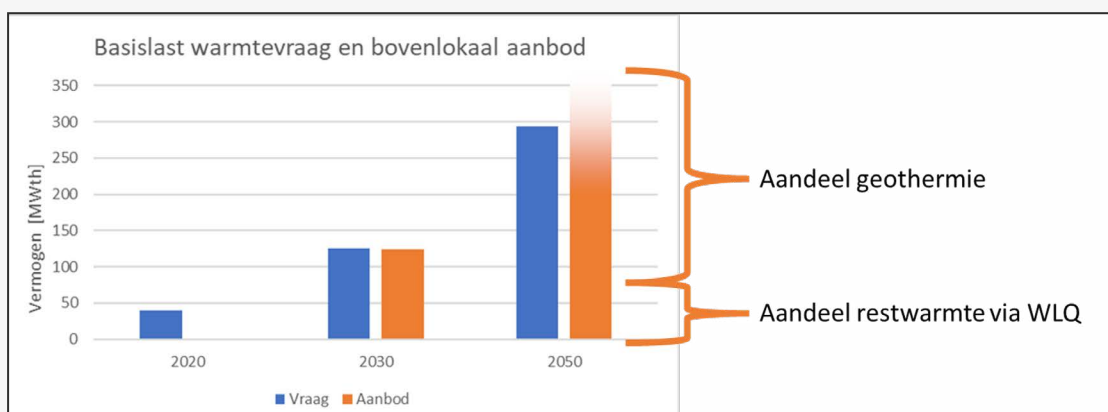
► Duurzame opwek van elektriciteit

- Het doel van de regionale energiestrategie voor 1,14 terawattuur duurzame stroomopwek per jaar in 2030 is niet in zicht. De huidige opwek is 0,21 terawattuur per jaar.

► Regionaal robuust warmtesysteem

- Er is regionaal potentie om tussen de 250 en 310 megawatt aardwarmte te ontwikkelen. Samen met 84 megawatt restwarmte uit de Rotterdamse haven kunnen hiermee alle potentiële warmtenetten in de regio worden voorzien.

Duurzaam en energiezeker

Trends en ontwikkelingen

► Energiesysteem

- Individuele elektrificatie gaat razendsnel. In de regio komen er jaarlijks:
 - ruim 1.000 (semi-)publieke laadpalen bij
 - ongeveer 5.000 warmtepompen bij
 - meer dan 300.000 zonnepanelen bij
- Deze elektrificatie leidt tot netcongestie. Er is een enorme uitbreidingsopgave tot 2032-2035. Er komen in de regio circa tien middenspanningsstations bij. Zeventien energiestations worden uitgebreid.
- Door de huidige elektrificatie kan het stroomnet na uitbreidingen wéér vastlopen.
- De gemeenten hebben daarom samen een actieagenda opgesteld om integraal samen te werken aan het toekomstige energiesysteem en netcongestie. Dit gaat onder andere over slim laden, netbewust bouwen en inzetten op een regionaal warmtesysteem met veel duurzame aardwarmte.

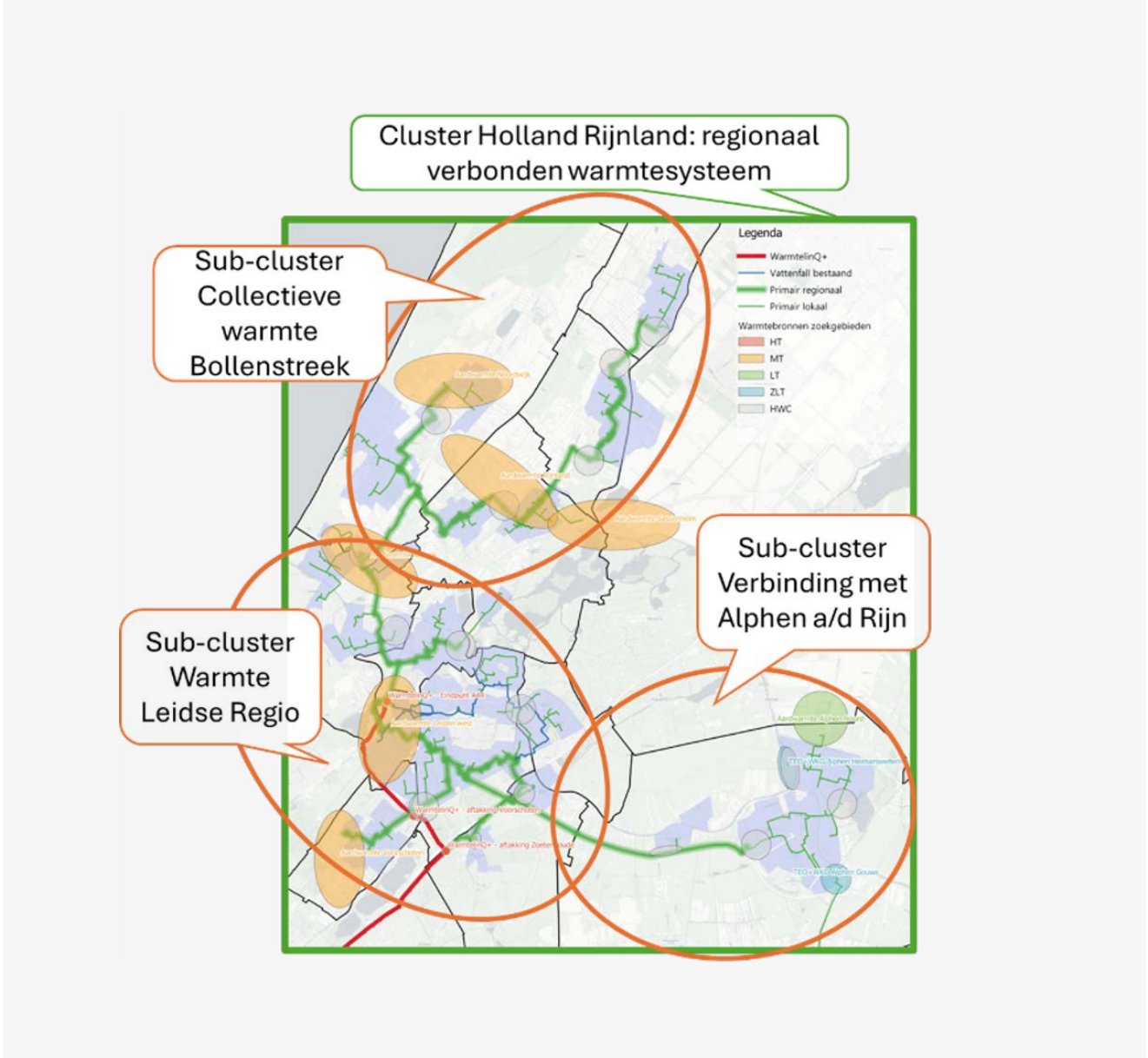
► Opwek

- Sinds het aannemen van de regionale energiestrategie is zonne-energie hard gegroeid. Er zijn echter geen nieuwe windlocaties bijgekomen.
- Opwek uit windturbines blijft achter bij opwek uit zonnepanelen. Er is een mix aan duurzame bronnen nodig voor een robuust energiesysteem.

► Warmte

- De regio werkt samen met de Provincie Zuid-Holland aan een duurzaam, toekomstbestendig en betaalbaar warmtesysteem, met onder andere aardwarmte, restwarmte uit Rotterdam en waar mogelijk kleinere lokale bronnen. Gemeenten stemmen lokale ontwikkelingen via Warmteprogramma's af met de regio. Deze zijn gericht op het realiseren van een regionaal verbonden warmtesysteem. Dat heeft meerwaarde ten opzichte van elektrificatie en lokale netten.

Trends en ontwikkelingen

Economisch sterk en innovatief

Dit doet Regio Holland Rijnland

We maken van Regio Holland Rijnland een bloeiende kennisregio, met prominente locaties zoals het Leiden Bio Science Park, Unmanned Valley, de NL Space Campus en onze Greenports. We verbinden de kennisinstellingen en uitvoerende partijen in de regio. Met het Regionaal Fonds investeren we in human capital en stimuleren we innovatie.

Dilemma's

- ▶ De ruimte voor werkfuncties in onze regio is schaars. Tegelijkertijd willen we onze kenniseconomie versterken. Hoe legt u de balans tussen economie en andere functies (als wonen en natuur)?
- ▶ Hoe legt u de balans tussen het versterken van onze sleutelsectoren en andere bedrijvigheid?
- ▶ Kiest u voor een breed en algemeen onderwijsaanbod, of voor onderwijs meer gericht op onze sleutelsectoren, inclusief AI en circulariteit?

Economisch sterk en innovatief

Feiten en cijfers

Dit zijn de sleutelsectoren van Regio Holland Rijnland:

► Life Sciences & Health

- Het Leiden Bio Science Park is het grootste Life sciences-cluster van Nederland. Het is de economische motor van de regio, met 26.000 banen en een groei van 1.000 banen per jaar.
- Het Leiden Bio Science Park is een Campus van nationaal belang. Het huisvest Universiteit Leiden, Hogeschool Leiden, Leids Universitair Medisch Centrum, Johnson & Johnson en TNO.

► High Tech en Space:

- De Europese ruimteorganisatie ESA-ESTEC en NL Space Campus zijn gevestigd in Noordwijk.
- Airbus, het instituut voor ruimte-onderzoek SRON, de Leidse instrumentenmakers School en het Instituut voor Lucht- en Ruimterecht zijn gevestigd in Leiden.
- Unmanned Valley, het fieldlab voor sensortechnologie en drones, is gevestigd in Katwijk.
- Alleen ESA ESTEC kent al 3.000 kennisintensieve banen en meer dan 100.000 zakelijke bezoekers per jaar. Dit levert een grote multiplier en een aantoonbare economische impact voor de regio op.

► Greenports:

- 3 van de 7 Nederlandse greenports liggen in Regio Holland Rijnland: Boskoop (bomen), Duin- en Bollenstreek (bollen) en Aalsmeer (bloemen).
- De Regio Deal Sierteeltregio is toegekend. Het Rijk financiert € 10 miljoen. Ons bedrijfsleven, onderwijs- en onderzoeksinstellingen, gemeenten en de regio financieren ook € 10 miljoen.

► Circulaire Bouw:

- De circulaire bouwsector is van belang bij de regionale woningbouwopgave van 30.500 woningen in 2030.
- De sector maakt werk van de Rijksambitie om in 2050 circulair te zijn.

Met onze sleutelsectoren sluiten we aan op de Nationale Technologiestrategie (jan. 2024) van het Ministerie van Economische Zaken.

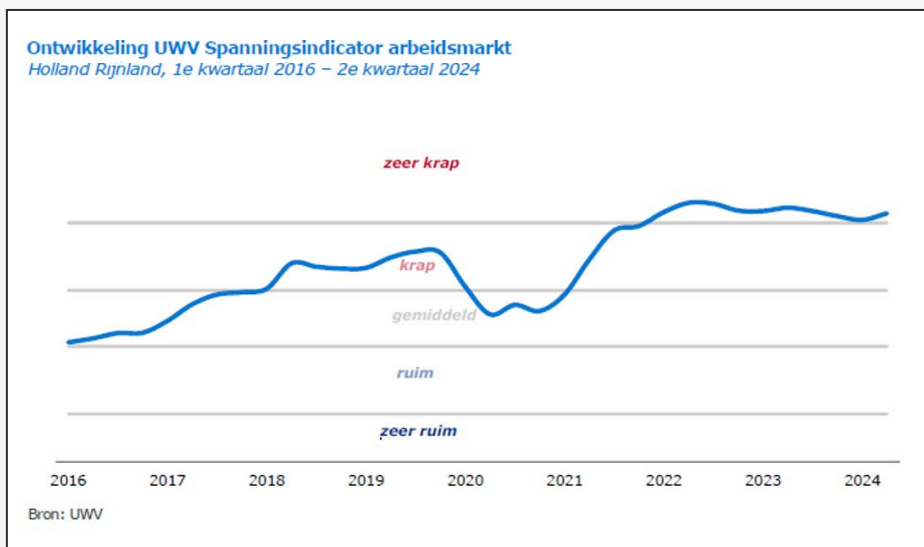

Wilt u meer weten, lees hier het Koersdocument Economie van Regio Holland Rijnland

Economisch sterk en innovatief

Trends en ontwikkelingen

- ▶ Bijna 4 op de 10 bedrijven kampt met een personeelstekort.

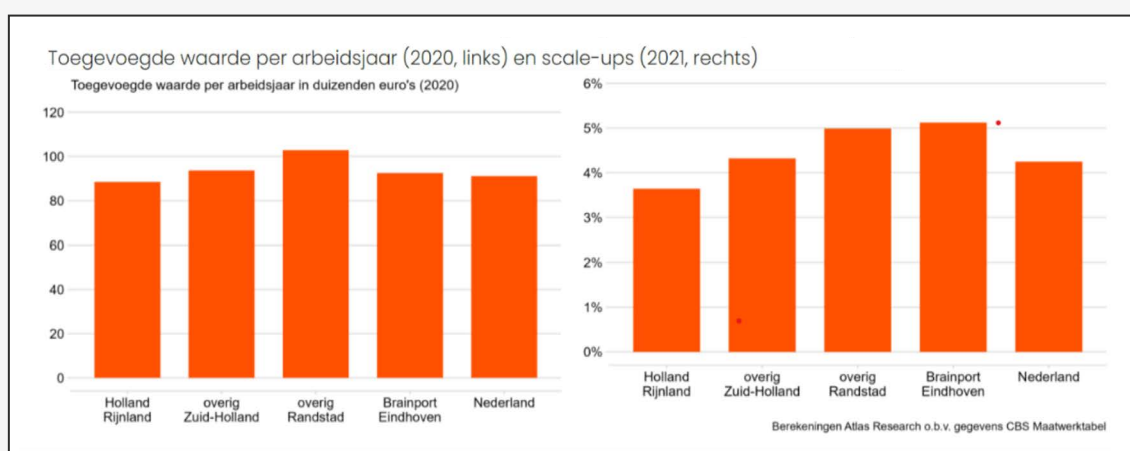

- ▶ Er zijn nieuwe vaardigheden nodig voor de economie van morgen. Holland Rijnland heeft een Human Capital Aanpak waarin de aansluiting van het onderwijs op de arbeidsmarkt én van werk naar werk wordt vormgegeven.

Economisch sterk en innovatief

Trends en ontwikkelingen

- ▶ De economische ontwikkeling van Holland Rijnland blijft achter ten opzichte van omliggende regio's. Om dit gat te dichten, speelt Regio Holland Rijnland in op de sleutelsectoren en de transitieopgaven: digitalisering, energietransitie en circulaire economie.

- ▶ Vanuit de Europese Unie wordt ingezet op sectoren die leiden tot strategische autonomie. Onze kennisclusters sluiten hierbij aan.

Groen en klimaatbestendig

Dit doet Regio Holland Rijnland

We versterken onze natuur en zorgen voor een klimaatbestendige inrichting van onze regio.

We nemen maatregelen om te zorgen dat water beter wordt vastgehouden tijdens droogte en hevige regenval wordt opgevangen. We bouwen aan een regionaal netwerk van groen en water, met ecologische corridors, natuurrecreatie, wandel- en fietsnetwerken.

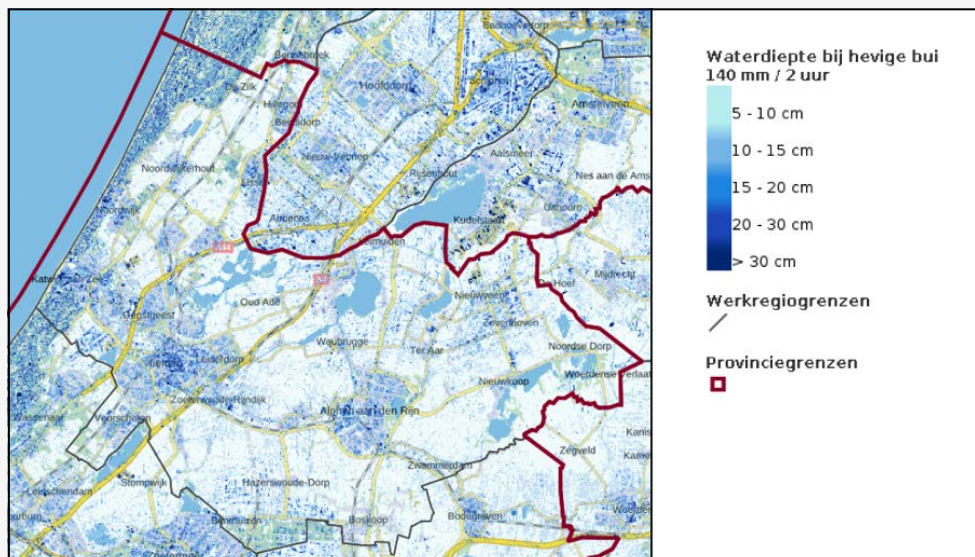
Dilemma's

- ▶ Hoe ziet u de balans tussen het bouwen van woningen en het behouden en versterken van groen in en rond de stad?
- ▶ Kiest u voor maximale binnenstedelijke verdichting om open landschap te sparen, of wilt u aan de randen van steden bouwen met (extra) ruimte voor een groenblauwe inrichting?
- ▶ Wilt u zich vooral richten op het verminderen van klimaatverandering (mitigatie, zoals CO₂-reductie en energietransitie) of op het omgaan met de gevolgen ervan (adaptatie, zoals waterberging, vergroening en bescherming tegen hitte)?

Groen en klimaatbestendig

Feiten en cijfers

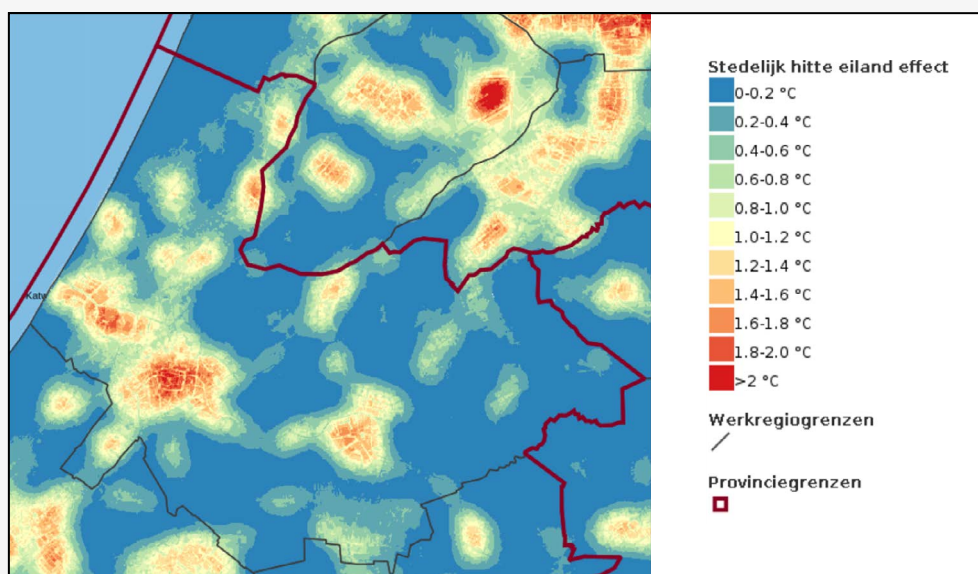
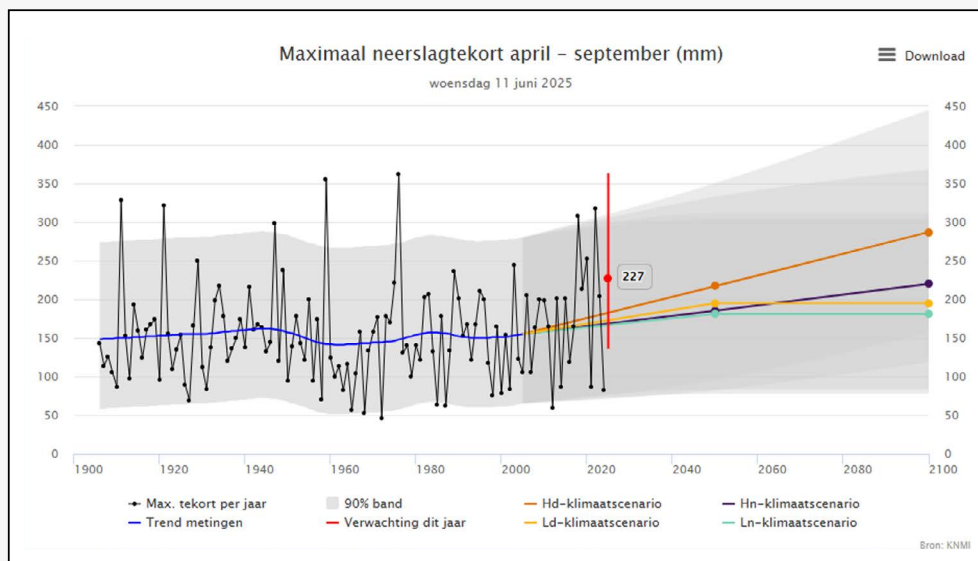
- ▶ Biodiversiteit zorgt voor schone lucht, fris water, een goede kwaliteit van de bodem en de bestuiving van gewassen.
- ▶ Biodiversiteit helpt om klimaatverandering te bestrijden, ons eraan aan te passen en vermindert de impact van natuurrampen.
- ▶ Er zijn 75% minder insecten en weidevogels dan dertig jaar geleden.
- ▶ Het oppervlak van de regio bestaat voor 18% uit zoetwater.
- ▶ Het aantal weersextremen neemt toe: korte en hevige buien zorgen voor gevaar van **overstroming**. De kaart toont de waterdiepte bij een zeldzaam hevige bui. Een bui als deze komt slechts eens per 1000 jaar voor, maar de gevolgen zijn groot.

Groen en klimaatbestendig

Feiten en cijfers

- Het aantal weersextremen neemt toe: droogte en hittestress in steden.

Groen en klimaatbestendig

Trends en ontwikkelingen

- ▶ Er is steeds meer aandacht voor de integrale aanpak van klimaat, water, bodem en natuur. 'Water en bodem sturend' is een oplossingsrichting om toekomstbestendig te worden.
- ▶ Onze ruimte wordt zo ingericht dat water beter wordt vastgehouden bij droogte, en meer water wordt opgevangen bij hevige regen.
- ▶ Er is behoefte aan groen in en om de stad om de kwaliteit van leven te verhogen.
- ▶ Groei van steden zet druk op het gebruik van het buitengebied en de groene ruimte.

Onderwijs

Dit doet Regio Holland Rijnland

Alle kinderen in Nederland hebben recht op onderwijs, om zich te ontplooien en ontwikkelen. Elf van de dertien gemeenten in Holland Rijnland organiseren daarom samen de uitvoerende wettelijke taken rondom leerplicht en het tegengaan van voortijdig schoolverlaten. We zorgen dat 5- tot 16-jarigen zich houden aan de leerplicht en dat 16- en 17-jarigen voldoen aan de kwalificatieplicht. Ook ondersteunen we, vanuit onze regionale opdracht, kinderen die gedeeltelijk of volledig thuiszitten. We vervullen de functie van doorstroompunt bij voortijdig schoolverlaten voor 18- tot 23-jarigen. Vanaf 2026 is dat tot 27 jaar. Ook hebben we dan nog meer aandacht voor de overgang naar duurzaam werk.

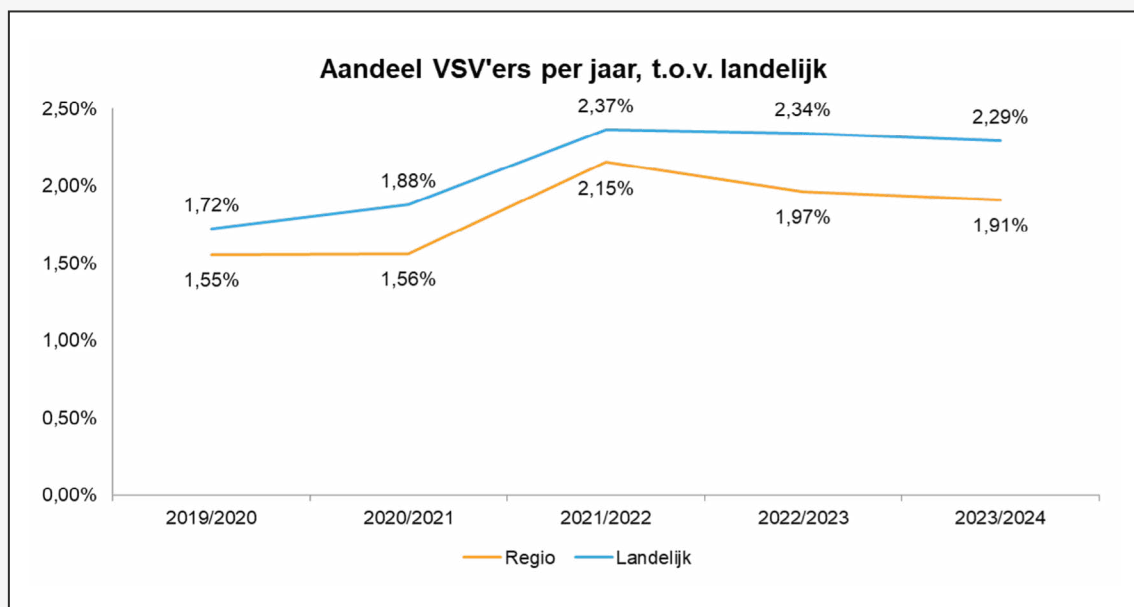
Dilemma's

- ▶ Het aantal thuiszitters stijgt. Er is veel sprake van complexe problematiek. Scholen zijn wettelijk verplicht om passend onderwijs te bieden. In hoeverre en in welke gevallen vindt u dat het onderwijs meer moet doen om kinderen binnen de school te houden, of weer terug te leiden naar school?
- ▶ In hoeverre vindt u dat uw gemeente vroegtijdige ondersteuning moet inzetten om verdere problemen en uitval bij leerlingen te voorkomen?
- ▶ Hoe wilt u het samenspel tussen gemeenten en onderwijs organiseren om ervoor te zorgen dat er passend aanbod is voor alle kinderen in de regio?

Onderwijs

Feiten en cijfers

- ▶ Zo'n 770 kinderen onder de 18 jaar volgden volgens registratie van het Regionaal Bureau Leerrecht in het schooljaar van 2023/2024 een aaneengesloten periode van drie maanden of langer helemaal geen onderwijs.
- ▶ Het verzuim in het primair- en voortgezet onderwijs stijgt, maar dit komt ook omdat scholen het verzuim beter melden bij het RBL.
- ▶ Het aantal voortijdig schoolverlaters in de regio is gedaald en lager dan landelijk en de meeste benchmark regio's.

Onderwijs

Trends en ontwikkelingen

- ▶ Het aantal thuiszitters stijgt al jaren, onder andere door meer complexe (psychische) problematiek bij kinderen en het gebrek aan een volledig dekkend aanbod van onderwijs en zorg. Wel wordt op regionaal niveau intensief samengewerkt door gemeenten, onderwijs, jeugdpartners en het Regionaal Bureau Leerrecht om toe te werken naar een dekkend aanbod.
- ▶ Er is steeds meer aandacht voor schoolaanwezigheid en preventieve inzet om verzuim te voorkomen.
- ▶ Er ligt een wetsvoorstel 'Wet Terugdringen verzuim', met als hoofddoel om langdurig verzuim terug te dringen. Het is nog onduidelijk wanneer dit voorstel behandeld wordt in de Tweede Kamer.
- ▶ Er is een goede regionale samenwerking tussen het onderwijs, de gemeenten en het Regionaal Bureau Leerrecht in het voorkomen van voortijdig schoolverlaten.
- ▶ Naar waarschijnlijkheid gaat per 2026 de nieuwe wet 'Van school naar duurzaam werk' in. Dit vraagt om intensieve samenwerking tussen onderwijs, RBL en de arbeidsmarktregio.
- ▶ Het Doorstroompunt (onderdeel van het RBL), krijgt vanuit de nieuwe wet een taak in de monitoring en begeleiding van jongeren zonder startkwalificatie tot 27 jaar (was 23 jaar).
- ▶ Per 2026 start een nieuw programma Voortijdig schoolverlaten, waar ook de begeleiding naar duurzaam werk onderdeel van is.

Ruimte

Dit doet Regio Holland Rijnland

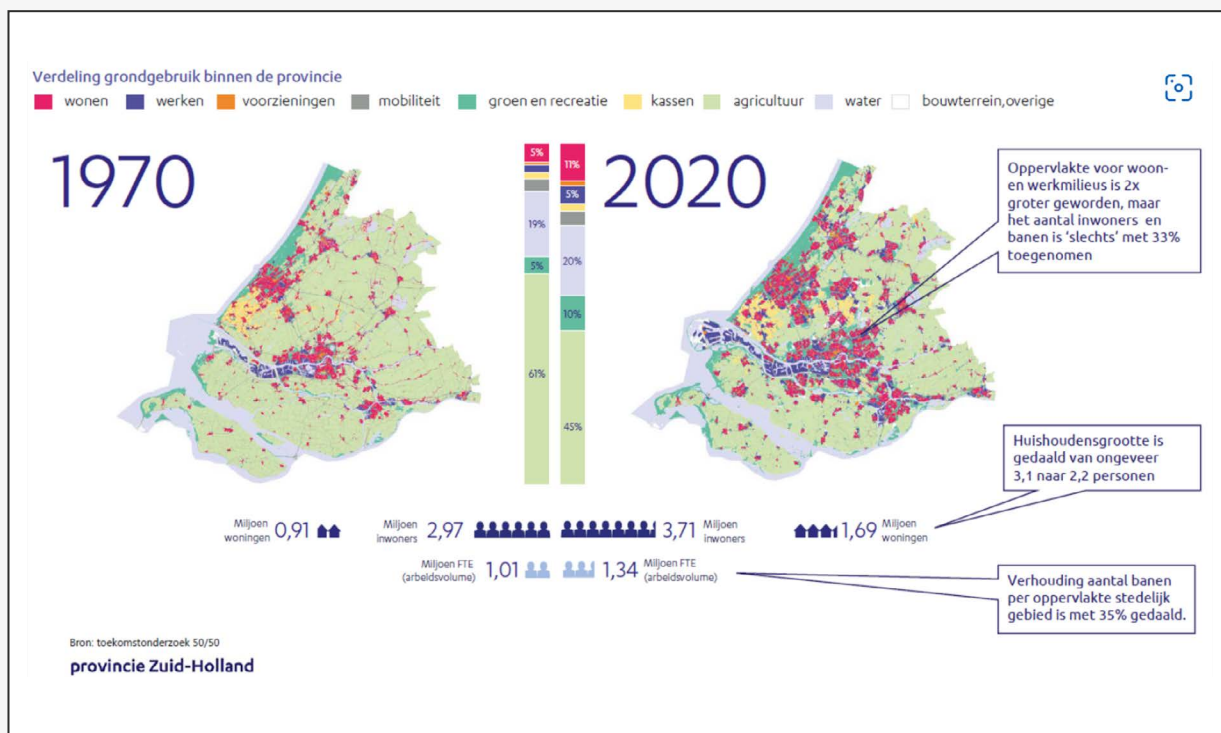
De ruimtelijke koers van Regio Holland Rijnland is vastgelegd in de Regionale Omgevingsagenda. Als vervolg daarop werken we aan 14 projecten voor de brede welvaart van de regio, die zijn vastgelegd in de Regionale Investeringsagenda Holland Rijnland. We zorgen voor een integrale afweging voor de ruimtelijke ontwikkeling van onze regio. Daarmee maken we (grootschalige) woningbouw mogelijk. We zorgen dat onze regio een goede balans vindt tussen bereikbaarheid, duurzaamheid, economie, energie en groen. We stemmen deze ontwikkelrichting af tussen onze gemeenten. Ook stemmen we het vormgeven van het omgevingsbeleid af met de provincie.

Dilemma's

- ▶ De ontwikkeling van woningbouw is van groot belang voor onze regio. Welke opgaven prioriteert u daarnaast in de schaarse ruimte?
- ▶ Er zijn grote ruimtevragers in de regio (150 KV-stations, ontwikkeling grootschalige bedrijventerreinen, ruimte voor mobiliteit). De impact van deze ruimtevragers gaat over de gemeentegrenzen heen. Hoe wilt u hier in de samenwerking mee omgaan?
- ▶ Als gemeenten zijn we onderhevig aan ruimtelijk beleid van hogere overheden. Hoe wilt u dat uw gemeente zich hierin positioneert, en waar wilt u samenwerken in de regio?

Feiten en cijfers

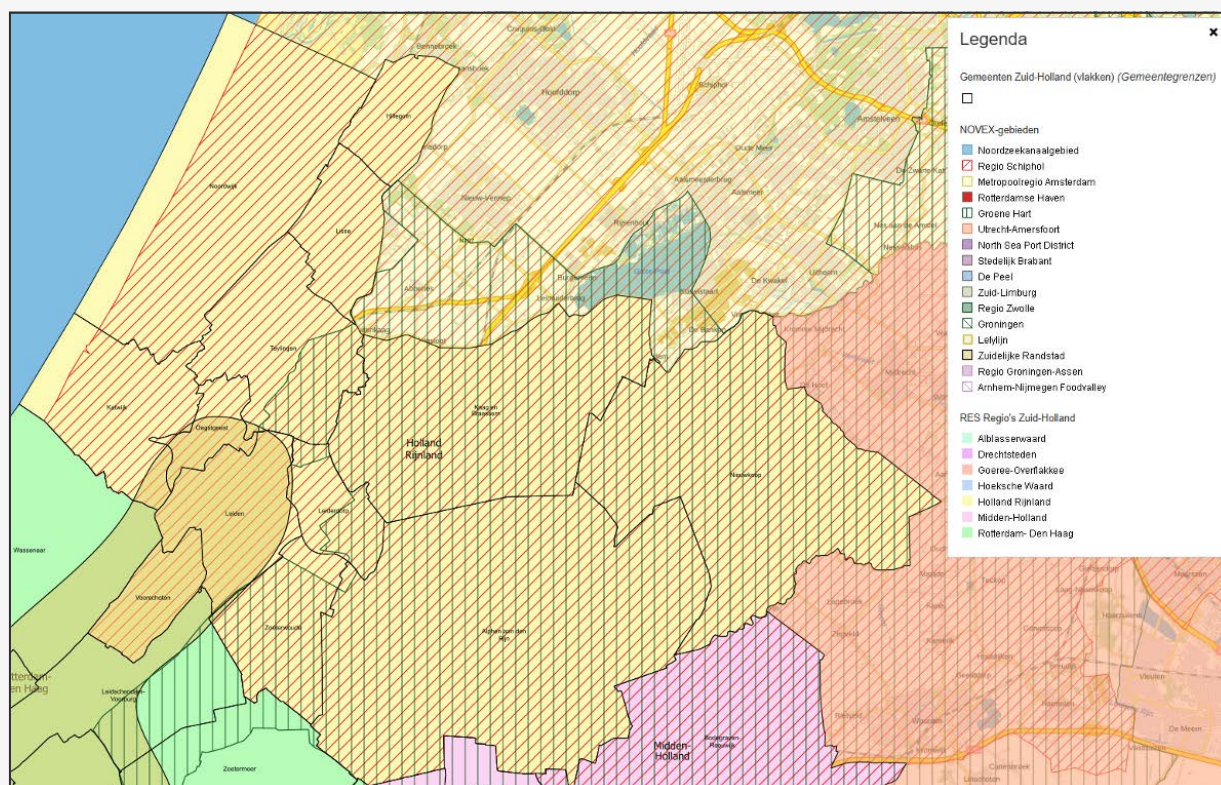
- ▶ De huidige ruimteclaims binnen Holland Rijnland gaan de beschikbare oppervlakte ruim te boven.
- ▶ In Zuid-Holland is de afgelopen jaren ongeveer 700 hectare per jaar ruimte bebouwd.

- ▶ De Rijksoverheid heeft 16 NOVEX-gebieden aangewezen waar de ruimtelijke opgaven van overheden zo groot en gestapeld zijn, dat ze vragen om gezamenlijke regie van het Rijk en de regio. Het Rijk ziet de NOVEX als hét instrument voor gebiedsgerichte uitvoering van de Nationale Omgevingsvisie.

Feiten en cijfers

- ▶ Er zijn 3 NOVEX-gebieden in Regio Holland Rijnland:
 - NOVEX Zuidelijke Randstad
 - NOVEX Groene Hart
 - NOVEX Schiphol
- ▶ Meerdere gemeenten vallen (deels) in meerdere NOVEX-gebieden

Trends en ontwikkelingen

- ▶ De provincie Zuid-Holland richt zich op bescherming van het onbebouwde gebied.
In het provinciale beleid:
 - Is nieuwe bebouwing buiten het bestaand stedelijk gebied zeer beperkt mogelijk.
 - Gelden uitzonderingen voor onder andere locaties groter dan 3 hectare waar de provincie akkoord op heeft gegeven, vrijkomende agrarische bebouwing, het zogenaamde “straatje erbij” en specifieke maatwerkafspraken.
 - Krijgen alleen prioritaire opgaven (energie-infrastructuur, drinkwater, waterberging en natuurherstel, groenblauwe netwerken) ruimte in het onbebouwd gebied.
- ▶ Functies met betrekking tot bodem en water krijgen prioriteit in nationaal en provinciaal beleid. Er komen geen woningen en bedrijven in gebieden waar waterberging en natuurherstel leidend zijn.
- ▶ Bovengemeentelijk omgevingsbeleid wordt gemaakt op provinciaal, niet op regionaal niveau.

Wonen

Dit doet Regio Holland Rijnland

In Regio Holland Rijnland bouwen we 30.500 nieuwe woningen voor 2030. In de Regionale Woonagenda maken we hiervoor afspraken. We zorgen voor kwantiteit en kwaliteit: de juiste woning op de juiste plek. We zorgen dat er voldoende betaalbare woningen worden gebouwd. Met de Huisvestingsverordening zorgen we voor een rechtvaardige en doelmatige verdeling van de schaarse woningen in de sociale sector. We zorgen voor een effectieve en efficiënte uitvoering van de taken rondom urgentieaanvragen voor sociale huurwoningen. Hiervoor faciliteren we de Regionale Urgentiecommissie. Ook voeren we het verweer in bezwaar- en beroepsprocedures bij de rechtbank en de Raad van State.

Dilemma's

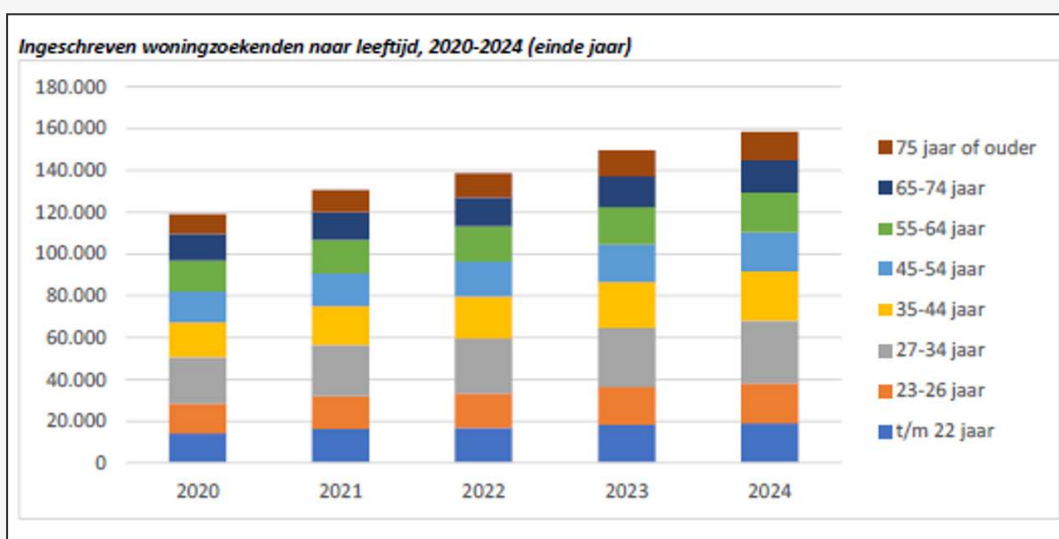
- ▶ In hoeverre bent u bereid om meer woningbouwplannen mogelijk te maken, met extra focus op sociale huur?
- ▶ Er is een groot tekort aan woningen. Daarom is er de Regionale Huisvestingsverordening, met een systeem om de schaarse woonruimte eerlijk te verdelen. Dat gebeurt nu op basis van inschrijftijd. Echter: hoe lang iemand staat ingeschreven zegt niet alles over de daadwerkelijke urgentie. In hoeverre vindt u dat andere criteria dan inschrijftijd een (grotere) rol moeten spelen in dit verdeelsysteem? Denk hierbij aan: echtscheiding, dreigende dakloosheid of het bestaan van een conflictsituatie.
- ▶ In hoeverre bent u bereid om de woningbouwplannen verder te verdichten, ook binnen de **bestaande bouw**? Denk daarbij aan mogelijkheden zoals: het splitsen of verkameren van bestaande woningen, de transformatie van leegstaande panden, de inzet van flexwoningen en tijdelijke woonconcepten, het optoppen van gebouwen en het realiseren van hoogbouw.

Wonen

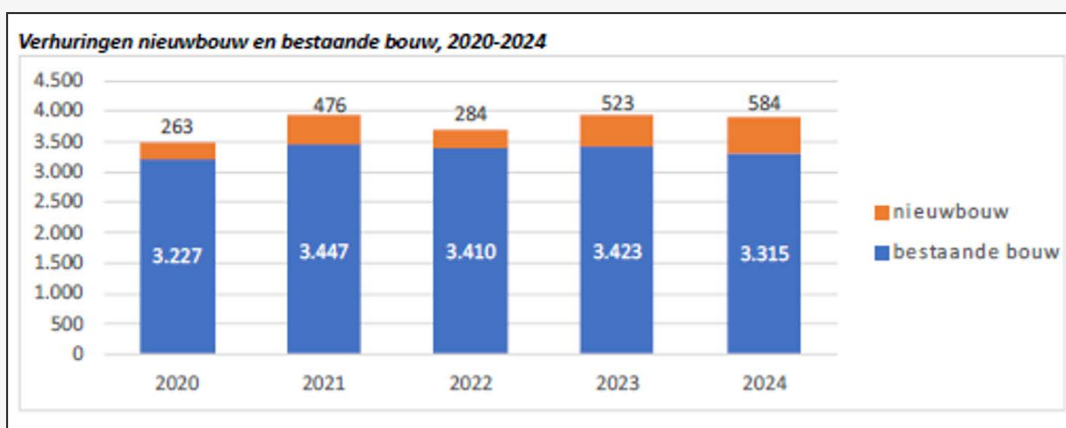
Feiten en cijfers

► Acute woningzoekenden

- In 2024 staan 158.400 woningzoekenden ingeschreven bij Huren in Holland Rijnland. Hiervan zijn 38.700 mensen actief op zoek naar een woning.

- In datzelfde jaar vonden er 3.899 verhuringen van sociale huurwoningen plaats.

Feiten en cijfers

- In 2024 werden er 273 urgentieaanvragen ingediend – een stijging van 9,2% ten opzichte van 2023. Dit heeft verschillende oorzaken, zoals krapte op de woningmarkt en toename van complexe thuissituaties. Daarnaast kan de toename een gevolg zijn van de nieuwe regionale Huisvestingsverordening Holland Rijnland.
- Van de 273 urgentieaanvragen zijn er 149 toegekend. Er zijn steeds meer afwijzingen voor mensen in zorgelijke situaties.
- Het aantal stadsvernieuwingsurgenties stijgt, vanwege het grote aantal sloop-nieuwbouwprojecten. Naar verwachting zijn dit er voor 2025 bijna 400, ten opzichte van 150 aanvragen in 2024.
- Daarnaast bracht de ETHOS-telling voor daklozen in 2024 schrijnende cijfers aan het licht: er zijn in onze regio minstens 1.175 dak- of thuisloze personen, waaronder 250 minderjarigen.

► Realisatie van woningen

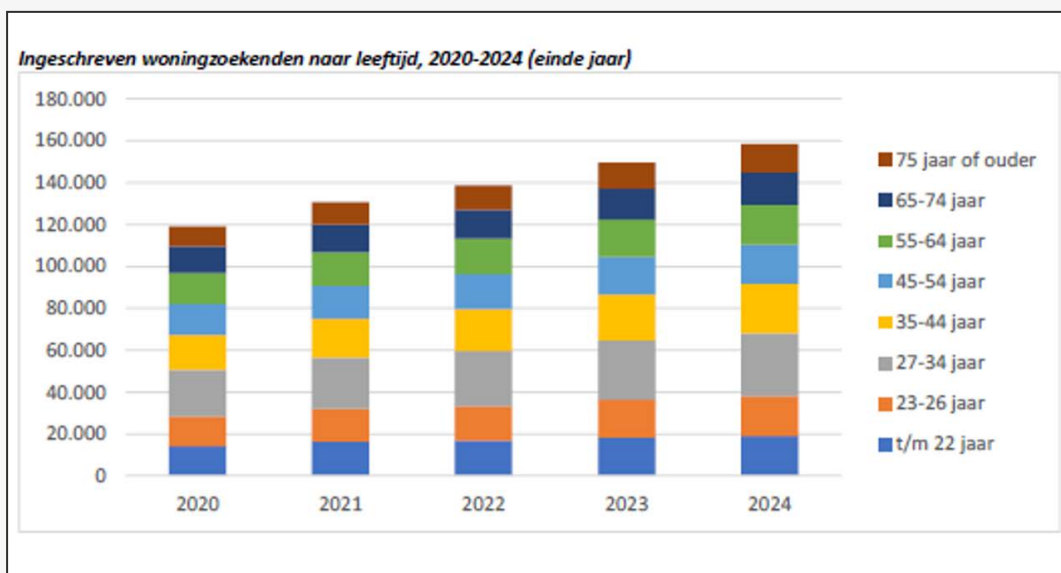
- Voor de periode 2021 tot en met 2030 is afgesproken dat de regio netto 30.500 woningen toevoegt. Van deze woningen zal twee derde 'betaalbaar' zijn en is minimaal 30% sociale huur. Tot en met 2024 zijn er in totaal 12.511 woningen bij gekomen (sloop meegerekend). Dat is 41% van de totale doelstelling.

Wonen

Trends en ontwikkelingen

► Acute woningzoekenden

- De huidige woonruimteverdeling is gebaseerd op inschrijftijd. Hierdoor komen mensen met een acute woonbehoefte – zoals dak- en thuislozen – nauwelijks in aanmerking voor een woning.
- Daarnaast hebben starters een grote achterstand ten opzichte van woningzoekenden die al lang staan ingeschreven of al een sociale huurwoning hebben.

► Realisatie van woningen

- De woningmarkt staat onder grote druk: steeds meer mensen zoeken een betaalbare woning, maar het aanbod blijft achter. De oplossing is het bouwen van méér woningen. Tegelijkertijd willen we het open en groene karakter van onze regio behouden.

HOLLAND RIJNLAND

WAAR DE RANDSTAD TOT BLOEI KOMT